

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023 (grudzień 2023)”.

Spis treści

Spis treści	1
Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel.....	1
Synteza	2
Wpływ wojny w Ukrainie	2
RYNEK PRACY	3
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach	3
Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach	4
Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach	5
Formularz bieżącej edycji badania.....	6
Uwagi metodologiczne	8

Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel

Sektor gospodarki		wg klas wielkości				wg PKD 2007
Przetwórstwo przemysłowe		Do 9 pracujących	10-49 pracujących	50-249 pracujących	250 i więcej pracujących	ogółem sekcja C; działy 10+11+12, 22, 25
Budownictwo						ogółem sekcja F; działy 41, 42, 43
Handel	hurtowy					dział 46
	detaliczny					działy 45+47; grupowania: żywność pojazdy samochodowe
Usługi						ogółem usługi; ogółem sekcje H, I, J, K, L, M, N

Synteza

W grudniowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczą negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz rynku pracy. Zestaw pytań dotyczący rynku pracy był poprzednio zadawany we wrześniu br.

Na szczególne podkreślenie zasługują następujące kwestie:

Rynek pracy

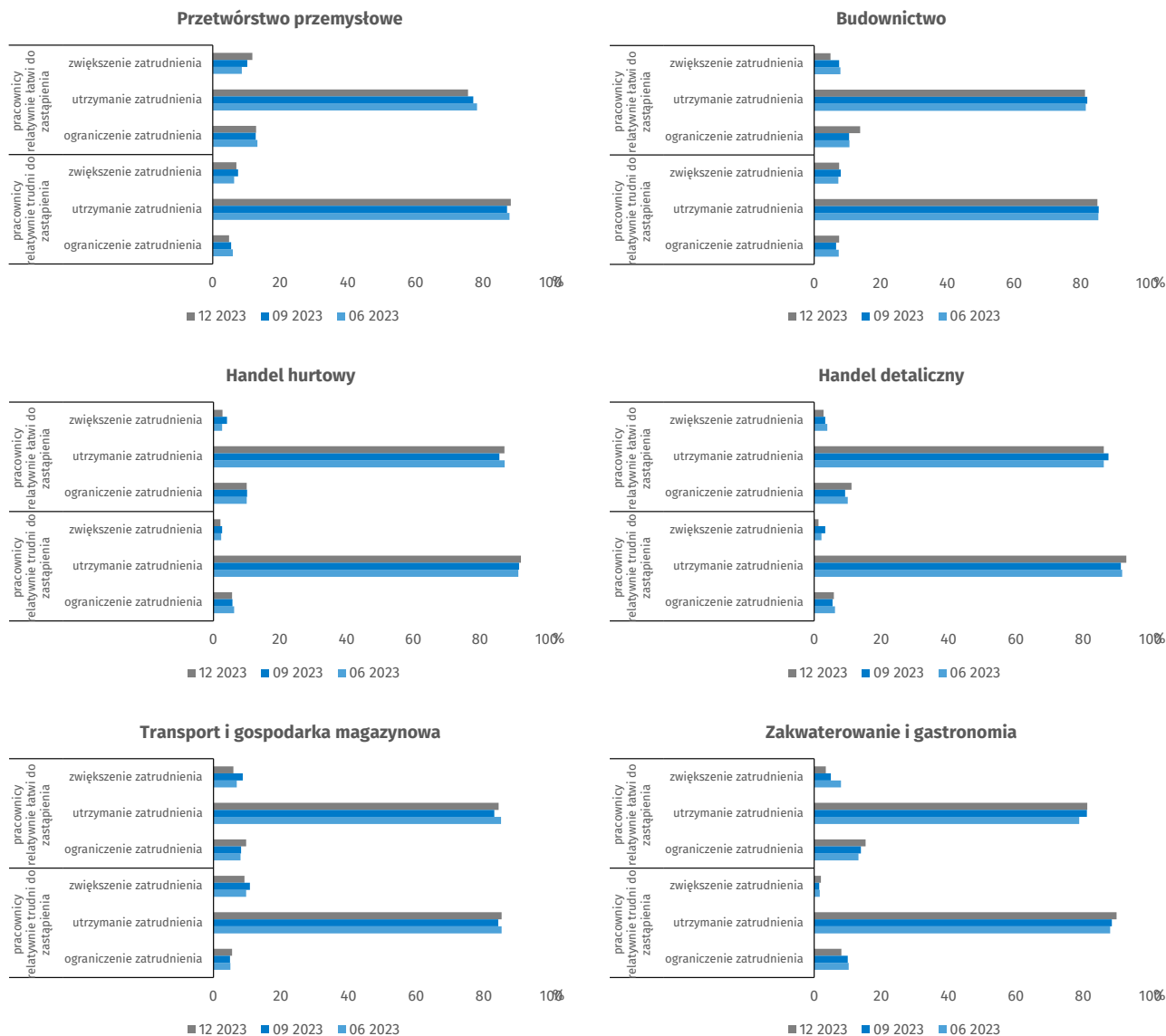
- **W badanych obszarach gospodarki częściej planowane jest ograniczenie niż zwiększenie zatrudnienia pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia.** Obserwowane jest to przede wszystkim w jednostkach budownictwa, handlu detalicznego i hurtowego. Największy odsetek wskazań na ograniczenie zatrudnienia tej grupy pracowników i równocześnie najbardziej znaczący wzrost w tym zakresie w porównaniu z wrześniem br. wystąpił wśród jednostek budowlanych (z 10,5% do 13,8% wskazań).
- **Czynnikami wpływającymi w istotnym stopniu na poziom wynagrodzenia pracowników, zgodnie z deklaracjami podmiotów, są sytuacja finansowa firmy i utrzymywanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne).** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki, najwyższy odsetek odpowiedzi wskazujących zarówno na sytuację finansową firmy, jak i podwyżki inflacyjne występuje wśród jednostek budowlanych (odpowiednio 61,0% oraz 57,5% ankietowanych). W porównaniu z wynikami badań z września br. rośnie znaczenie czynnika utrzymania realnej wartości wynagrodzeń, zwłaszcza w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie (wzrost wskazań odpowiednio o 7,0 p.proc. i 6,6 p.proc.). W budownictwie jest to szczególnie widoczne w podmiotach o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań o 20,5 p.proc.). Czynnikiem odnoszący się do sytuacji finansowej firm przy ustalaniu wynagrodzeń staje się bardziej istotny w przypadku jednostek handlu hurtowego (wzrost wskazań o 2,4 p.proc.), szczególnie wyraźne zmiany obserwowane są w tym sektorze gospodarki w podmiotach o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań o 9,7 p.proc.).
- **W grudniowych badaniach przeważają oceny wskazujące, że decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń ankietowani podejmują w istotnym stopniu bardziej na podstawie bieżących danych, a mniej na bazie oczekiwań długoterminowych.** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki, w oparciu o bieżące dane decyzje podejmuje od 60,7% jednostek handlu hurtowego do 65,8% w przetwórstwie przemysłowym i usługach. W porównaniu z wrześniem br., we wszystkich badanych sektorach gospodarki wzrosło znaczenie bieżących danych. Zjawisko to najwyraźniej zaobserwować można wśród jednostek handlu hurtowego (wzrost wskazań o 6,6 p.proc.) oraz detalicznego (wzrost o 4,1 p.proc.). Na niższym poziomie agregacji szczególnie zauważalne jest to w przypadku jednostek usługowych z sekcji obsługa rynku nieruchomości (wzrost wskazań o 15,9 p.proc.). Z kolei dużo rzadziej niż przed trzema miesiącami decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń na podstawie bieżących danych podejmują jednostki usługowe o liczbie pracujących od 10 do 49 (spadek wskazań o 5,8 p.proc.).

Wpływ wojny w Ukrainie

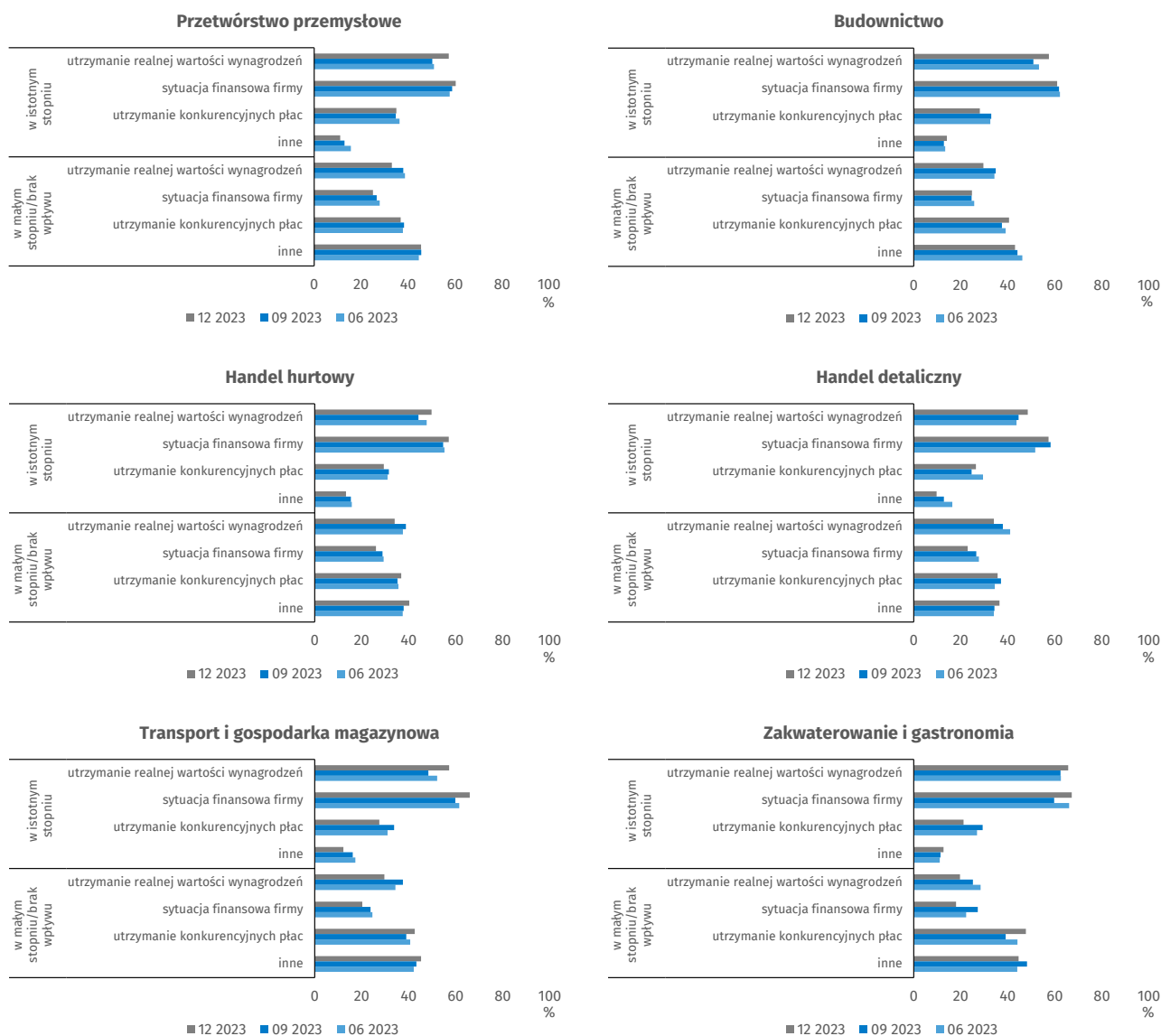
- **W grudniu br. w większości ankietowanych obszarów gospodarki odczuwanie negatywnych skutków wojny w Ukrainie (poważnych lub zagrażających stabilności firmy) utrzymuje się na zbliżonym poziomie do zgłaszanego przed miesiącem.** Jedynie w handlu hurtowym skutki te są słabiej odczuwalne niż w listopadzie (spadek o 1,6 p.proc.). Wśród negatywnych skutków wojny w Ukrainie wciąż dominuje czynnik wzrostu kosztów. Przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników z Ukrainy nadal doświadczają ich fluktuacji w związku z wojną, w usługach i handlu detalicznym skala napływu była nieznacznie większa od skali odpływu tych pracowników.

RYNEK PRACY

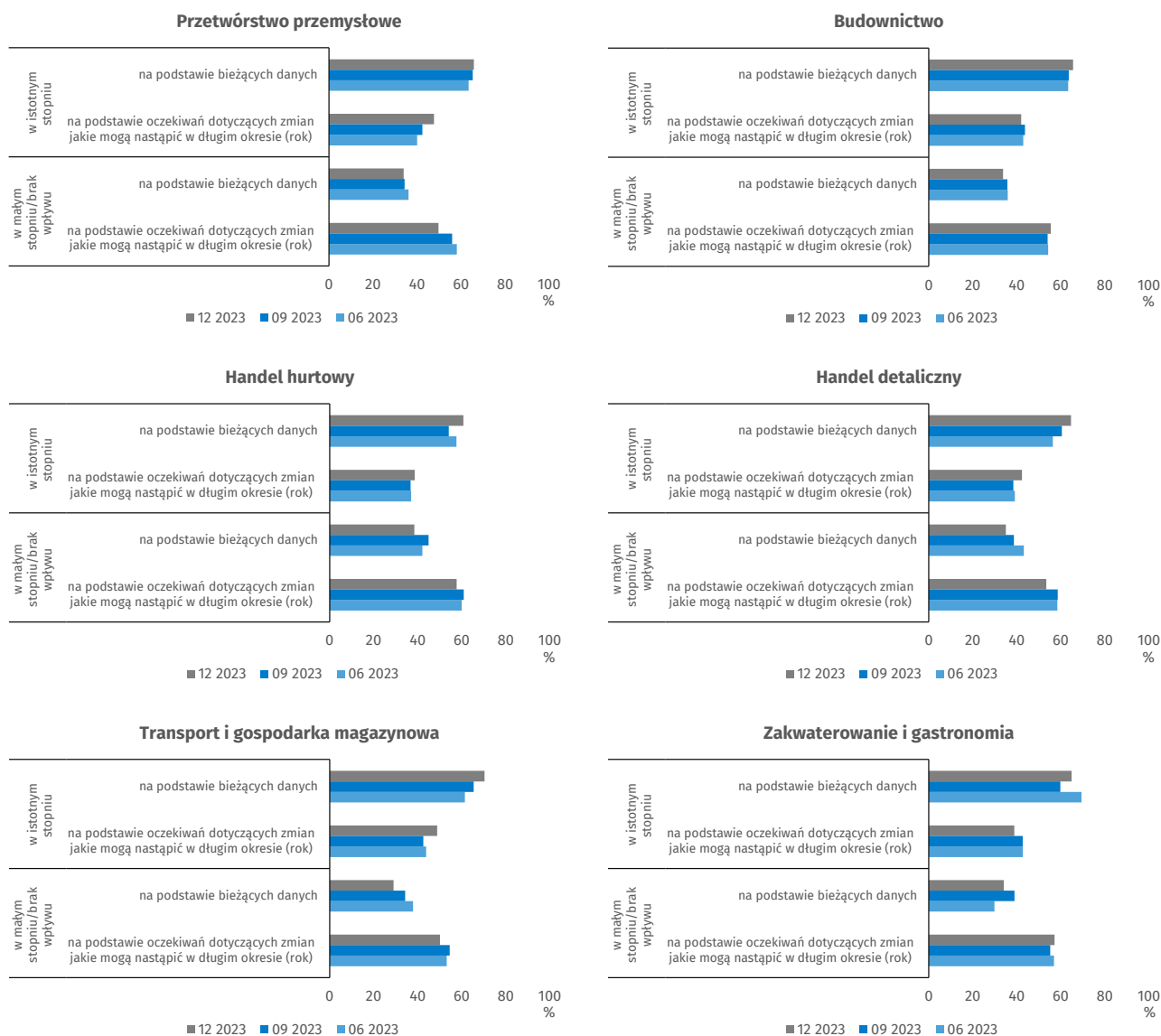
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach

Formularz bieżącej edycji badania

Wpływ wojny w Ukrainie

- 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczne
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

- 2. Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

- 3. Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników). W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”

1. odpływ pracowników z Ukrainy
  - a. nieznaczny
  - b. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
  - a. nieznaczny
  - b. poważny
3. nie dotyczy

Rynek pracy

4. Czy zamierzają Państwo w najbliższych trzech miesiącach:

w przypadku pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

w przypadku pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

5. Które z poniższych czynników i w jakim stopniu wpłyną na poziom wynagrodzenia pracowników w Państwa firmie w najbliższych trzech miesiącach:

Dopuszczalne jest zaznaczenie maksymalnie dwóch odpowiedzi w każdej z kolumn („w istotnym stopniu” oraz „w małym stopniu/brak wpływu”)

wpływu	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak
1. utrzymanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne)	☐	☐
2. sytuacja finansowa firmy	☐	☐
3. utrzymanie konkurencyjnych płac	☐	☐
4. inne	☐	☐

6. W jakim stopniu Państwa decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach oparte są:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

wpływu	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak
1. na podstawie bieżących danych	☐	☐
2. na podstawie oczekiwań dotyczących zmian jakie mogą nastąpić w długim okresie (rok)	☐	☐

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz pogłębionych informacji o aktualnych, kluczowych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej i publikacji, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Większość pytań w dodatkowym module jest niezmienna, część pytań ma jednak charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień. Dopuszczalne są również modyfikacje w celu dostosowania badania do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pogłębionych pytań o aktualne zagadnienia gospodarcze (inwestycje, procesy cenowe, pracownicy).

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Czytelnika na pewne kwestie interpretacji wyników w przypadku pytania o pracowników z Ukrainy. W pytaniu tym dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”.

Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W badaniu proces agregacji i ważenia odpowiedzi respondentów na dany wariant pytania jest dokonywany zgodnie z metodą stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, a opisaną w „Zeszytach metodologicznych: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.